

Sammanfattning

1999 genomfördes en undersökning kring kunskaperna om farligt avfall. Mycket har gjorts sedan dess för att höja kunskapen och på många orter har insamlingsystem förändrats. Därför har RVF tagit initiativ till en ny kartläggning med syftet att ge en bild av hushållens kunskaper idag och att få en jämförelse med kunskapsnivån 1999.

Undersökningen har genomförts i två steg med en kvantitativ och en kvalitativ del. Avsikten med den senare är att få en fördjupad kunskap om hur privatpersoner ser på farligt avfall, vilka ord och uttryck som används samt hur attityderna inför framtiden ser ut.

Den kvalitativa undersökningen har genomförts genom 1507 telefonintervjuer med ett representativt urval svenskar i åldern 20-75 år. Frågorna har gällt kännedom, innehav och hantering av farligt avfall samt hur man upplever informationen och sitt eget miljöengagemang.

Resultatet visar att kunskaperna om farligt avfall ligger på ungefär samma nivå som vid den senaste mätningen 1999. Kunskapen om farligt avfall är allmänt god och många vet hur de ska hantera det farliga avfallet från hushållet. De flesta anger också att de följer sin kunskap och handlar därefter.

Äldre personer kan i större utsträckning än yngre hantera det farliga avfallet korrekt och är mer positiva till att verkligen göra det. I samtliga frågor skiljer 20-34-åringar ut sig på ett negativt sätt. Ett antagande som undersökts är att typen av boende skulle påverka detta resultat, men det visar sig inte stämma. Visserligen är lägenhetsboende generellt sett mindre kunniga och positiva men det beror mer på lägre genomsnittsålder än på boendeform. Slutsatsen är att skillnader i resultatet främst är åldersrelaterade och inte relaterade till typen av boende.

En annan hypotes är att de yngre gruppernas låga kunskap och intresse skulle gå över med åren. Utredarna tror inte det är så enkelt utan befarar att dessa gruppers bristande engagemang och intresse kommer att följa dem genom åren. Det medför i så fall nya utmaningar vad gäller information och motivationsskapande åtgärder.

Den kvalitativa undersökningen har genomförts genom gruppdiskussioner med olika åldersgrupper och syftet var att få fördjupad kunskap om hur man resonerar kring farligt avfall. Resultatet pekar på mindre skillnader i kunskap och motivation mellan yngre och äldre. Man upplever ofta flytande avfall som farligare än fast. Man har i allmänhet en vilja att göra rätt.

Barriärer mot att göra rätt är upplevelsen av sin egen ringa betydelse och den egna bekvämligheten. Bristande tillgänglighet och viss brist på förtroende för hur avfallet hanteras när man lämnat det anges också som hinder. Bland de förslag som kommit fram kan nämnas information om konsekvenser för naturen, ökat förtroende för avfallshanteringen och ökad tillgänglighet. Man tycker också att handel och tillverkare kan ta mer ansvar för informationen, bland annat på förpackningar.

Kampanjer fungerar bra i Sverige, anser de intervjuade grupperna och anger batterier och mediciner som exempel. Yngre och äldre uppvisar i stort sett samma syn på ämnet. De yngre drivs av stor entusiasm trots att flera säger sig vara oengagerade. De äldre är mer praktiska och i sin syn på farligt avfall och återvinning men även de är ofta engagerade.

Eventuella förändringar i kunskaper, attityder och vanor bör lämpligen mätas i en ny kartläggning inom 4-5 år, inte minst med tanke på de skillnader mellan åldersgrupperna som kommit fram i den kvantitativa undersökningen, anser utredarna.